

POROČILO

**AGENCIJE ZA ENERGIJO O REALIZIRANIH
PRIHODKIH IZ UPRAVLJANJA PREZASEDENOSTI IN
NJIHOVI PORABI V REPUBLIKI SLOVENIJI ZA
OBDOBJE OD 1. JULIJA 2015 DO 30. JUNIJA 2016**

Maribor, julij 2016

Direktorica
Duška Godina, univ. dipl. prav.

1 UVOD

To poročilo je izdelano skladno z določili Uredbe (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1228/2003 (v nadaljevanju Uredba ES 714/2009), ki v svojem 16. členu (Splošna načela upravljanja prezasedenosti) v točki 6 opredeljuje, da se vsak prihodek, ki nastane zaradi dodeljevanja povezav, uporabi za naslednje namene:

- (a) zagotovitev dejanske razpoložljivosti dodeljene zmogljivosti in/ali
- (b) vzdrževanje ali povečanje povezovalne zmogljivosti prek naložb v omrežje, zlasti z novimi povezovalnimi daljnovodi.

V nadaljevanju navedeno določilo opredeljuje, da če prihodkov ni mogoče učinkovito porabiti za namene iz točk (a) in/ali (b), se lahko ob upoštevanju odobritve regulativnih organov zadevnih držav članic uporabijo v najvišji vrednosti, ki jo določijo ti regulativni organi, kot dohodek, ki ga regulativni organi upoštevajo pri odobritvi metodologije za obračunavanje omrežnih tarif in/ali določanju tarif in o takšni odobritvi obvestijo Agencijo za sodelovanje energetskih regulatorjev. Preostali prihodki se prenesejo na ločen interni račun, dokler jih ni mogoče porabiti za namene iz točk (a) in/ali (b).

Prav tako je to poročilo izdelano skladno z določili Smernic za upravljanje in dodeljevanje razpoložljive prenosne zmogljivosti povezav med nacionalnimi omrežji (Uredba ES 714/2009 - Priloga 1), ki v poglavju 6 (Uporaba prihodka od prezasedenosti) v točki 6.5 opredeljuje, da »regulativni organi vsako leto do 31. julija istega leta objavijo poročilo, v katerem so navedeni prihodki, nastali v 12-mesečnem obdobju do 30. junija istega leta, in kako so bili ti zadevni prihodki uporabljeni, ter potrditev, da je ta uporaba v skladu s to uredbo in temi smernicami ter da je skupni znesek prihodka od prezasedenosti namenjen enemu od treh predpisanih namenov«.

Poročilo vsebuje informacijo o realiziranih prihodkih iz upravljanja prezasedenosti in njihovi porabi v Republiki Sloveniji za obdobje od 1. julija 2015 do 30. junija 2016. Prihodki iz upravljanja prezasedenosti so bili realizirani na podlagi izvajanja dražb na mejah Republike Slovenije, kjer ima slovenski prenosni sistem povezavo s sosednjimi sistemi.

2 OPIS IZVAJANJA DRAŽB NA MEJAH REPUBLIKE SLOVENIJE

Področje dodeljevanja in uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti (v nadaljevanju ČPZ) v EU ureja Uredba ES 714/2009. Uredba med drugim zahteva obvezno uporabo tržnih metod dodeljevanja razpoložljivih ČPZ. Uredba prav tako zahteva koordinirano dodeljevanje razpoložljivih ČPZ v posameznih evropskih regijah.

Slovenija je z mejo z Avstrijo vključena v regijo Srednja vzhodna Evropa (CEE), z mejo z Italijo v regijo Srednja južna Evropa (CSE), z mejo s Hrvaško pa v tako imenovano osmo regijo, ki obsega države Jugovzhodne Evrope. Po vstopu Hrvaške v EU 1. julija 2013 je ta država sprožila pobudo, da bi se pridružila regiji CEE, ki pa do 30. junija 2016 še ni bila realizirana.

Dne 14. avgusta 2015 je začela veljati tudi Uredba Komisije (EU) 2015/1222 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti, ki ureja področje določanja in dodeljevanja ČPZ za dan vnaprej in znotraj dneva. Ta uredba kot edino metodo dodeljevanja ČPZ v omenjenih časovnih obdobjih predvideva spajanje trgov, to je implicitno dodeljevanje ČPZ prek trgovanja na borzah. Na postopke dodeljevanja ČPZ na slovenskih mejah za dan vnaprej in znotraj dneva v obdobju, ki ga pokriva poročilo, sprejetje nove uredbe še ni vplivalo.

Poleg v prejšnjem odstavku navedene uredbe se na ravni EU oziroma Evropskega gospodarskega prostora pripravlja še podobna uredba, ki bo pokrivala tako imenovano terminsko dodeljevanje ČPZ, to je dodeljevanje za vsa obdobja, ki so daljša od dneva vnaprej. Obe uredbi sodita med tako imenovane kodekse omrežja, ki jih predvideva Uredba ES 714/2009 in ki pokrivajo oziroma bodo pokrivali področja obratovanja elektroenergetskega sistema, priključevanja na sistem in trga z električno energijo. Obe omenjeni uredbi sodita med tako imenovane tržne kodekse omrežja. Čeprav uredba o terminskem dodeljevanju ČPZ še ni v veljavi, so se evropski sistemski operaterji odločili, da bodo izvedli tako imenovano zgodnjo implementacijo uredbe. Osnutek besedila uredbe med drugim predvideva uporabo enotnih pravil za izvajanje dražb za celotni evropski trg z električno energijo. Za razliko od kratkoročnega dodeljevanja je pri terminskem dodeljevanju tudi v prihodnje predvidena uporaba eksplicitnih dražb z uporabo metode neto prenosnih zmogljivosti (NTC). Tako so od 1. januarja 2016 v uporabi tako imenovana harmonizirana dražbena pravila, ki se uporabljajo na vseh slovenskih mejah kot tudi na vseh drugih mejah na skupnem evropskem trgu z električno energijo. Ker osnutek uredbe o terminskem dodeljevanju ČPZ predvideva tudi uvedbo enotne platforme za izvajanje dražb, je prišlo že septembru 2015 do združitve dražbenih hiš CASC.EU, ki je do takrat izvajala eksplicitno dražbe na slovensko-italijanski meji, in dražbene hiše CAO, ki je izvajala dražbe na slovensko-avstrijski in slovensko-hrvaški meji, v dražbeno hišo JAO (Joint Allocation Office) s sedežem v Luksemburgu, ki odslej opravlja vlogo enotne evropske platforme.

Ker je slovensko-italijanska meja kot del regije CSE že od februarja 2015 vključena v medregijsko spajanje trgov, so se v obdobju, ki ga pokriva poročilo, na tej meji eksplicitne dražbe izvajale le na mesečni in letni ravni. Vse dodeljevanje za dan vnaprej je potekalo prek spajanja trgov, pri katerem na slovenski strani poleg systemskega operaterja ELES-a sodeluje še regionalna energetska borza BSP, ki jo je decembra 2015 agencija določila za imenovanega operaterja trga z električno energijo (IOTEE) za trgovalno območje Slovenije. Dodeljevanje prostih ČPZ znotraj dneva na slovensko-italijanski meji je od 1. julija 2015 do 20. junija 2016 potekalo v obliki dveh eksplicitnih dražb, od katerih je bila prva namenjena dodeljevanju ČPZ

v vseh urah dneva, druga pa le za obdobje od 16. ure do konca dneva. Dne 21. junija 2016 se je to dodeljevanje nadomestilo z implicitnimi dražbami, ki prav tako potekajo v obliki dveh sej, ena za vse ure dneva, druga pa le za zadnjih osem ur dneva. To dodeljevanje znotraj dneva je bilo uvedeno kot pilotni projekt le na slovensko-italijanski meji in predstavlja novost na celotnem evropskem trgu z električno energijo.

V obdobju, ki ga pokriva poročilo, so se na slovensko-avstrijski in slovensko hrvaški meji izvajale le eksplicitne dražbe, in sicer na letni, mesečni in dnevni (za dan vnaprej) ravni. Dodeljevanje razpoložljivih ČPZ znotraj dneva se je na teh dveh mejah še vedno izvajalo po načelu vrstnega reda prispetja zahtev.

V obdobju, ki ga pokriva poročilo, sta bili najpomembnejši spremembi na področju dodeljevanja ČPZ v Sloveniji že omenjeni uvedbi harmoniziranih dražbenih pravil in začetek izvajanja pilotnega projekta implicitnih dražb znotraj dneva na slovensko-italijanski meji. V regiji CEE so se medtem nadaljevale priprave na uvedbo spajanja trgov z uporabo nove metode, ki bo temeljila na dejanskih pretokih moči v omrežju (angl. flow based – FB metoda) in ki bo zajemalo tudi območja regij Srednja zahodna Evropa (CWE) in Severna zahodna Evropa (NWE). Prav zaradi dolgotrajnih priprav na omenjeno spajanje trgov v tej regiji so stekle tudi aktivnosti za začasno vključitev slovensko-avstrijske meje v spajanje trgov za dan vnaprej, ki sicer poteka v okviru regije CSE. Začetek tega začasnega spajanja trgov je predviden v juliju 2016.

3 REALIZACIJA PRIHODKOV IZ UPRAVLJANJA PREZASEDENOSTI

Sistemske operater je v obdobju od 1. julija 2015 do 30. junija 2016 realiziral 44.307.987 EUR prihodkov iz upravljanja prezasedenosti. Navedeni prihodki iz upravljanja prezasedenosti so bili realizirani na vseh mejah, in sicer:

v EUR	
MEJA	julij 2015 - junij 2016
Avstrija	27.223.166
Hrvaška	1.968.977
Italija	15.115.844
SKUPAJ	44.307.987

Tabela 1: Realizirani prihodki iz upravljanja prezasedenosti v obdobju julij 2015 – junij 2016

4 PORABA PRIHODKOV IZ UPRAVLJANJA PREZASEDENOSTI

Iz podatkov systemskega operaterja o realiziranih prihodkih iz upravljanja prezasedenosti in njihovi uporabi za obdobje od 1. julija 2015 do 30. junija 2016 izhaja, da so prihodki iz upravljanja prezasedenosti za obdobje od 1. julija 2015 do 30. junija 2016 skladno s prikazom v Tabeli 2 namenjeni kot dohodek, ki ga regulativni organ upošteva pri odobritvi metodologije za obračunavanje omrežnih tarif in/ali določanju tarif (Uredba 714/2009, 16. člen, točka 6 - drugi pododstavek).

	v EUR
Poraba prihodkov iz upravljanja prezasedenosti tekočega obdobja (Uredba 714/2009, 16. člen, točka 6)	julij 2015 - junij 2016
Za zagotovitev dejanske razpoložljivosti dodeljene zmogljivosti (Uredba 714/2009, 16. člen, točka 6a)	0
Vzdrževanje ali povečevanje povezovalne zmogljivosti prek naložb v omrežje, zlasti z novimi povezovalnimi vodi (Uredba 714/2009, 16. člen, točka 6b)	0
Kot dohodek, ki ga regulatorni organ upošteva pri odobritvi metodologije za obračunavanje omrežnih tarif in/ali določanju tarif (Uredba 714/2009, 16. člen, točka 6 - drugi pododstavek)	44.307.987
SKUPAJ	44.307.987

Tabela 2: Poraba prihodkov iz upravljanja prezasedenosti v obdobju julij 2015 – junij 2016

Prav tako iz podatkov systemskega operaterja izhaja, da je bila v obdobju od 1. julija 2015 do 30. junija 2016 realizirana poraba prihodkov iz upravljanja prezasedenosti preteklih obdobj na ločenem internem računu v znesku 2.392.050 EUR za vzdrževanje ali povečevanje povezovalne zmogljivosti prek naložb v omrežje, zlasti z novimi povezovalnimi vodi (Uredba 714/2009, 16. člen, točka 6b). Stanje prihodkov iz upravljanja prezasedenosti preteklih obdobj na ločenem internem računu systemskega operaterja dne 30. junija 2016 znaša 1.947.524 EUR.